

חינוך, היתה הפליאה גדולה. הן המשכורות נשלחו למורי עכו עוד לפני 10 ימים!

האשק הפרנסה: תרבות

כשגדום קישקושם של 35 הכסות, והי מלצרים הוריו של מלון קטהדן הרחיקו את השדורים האחרונים של הארוחה הטוב בה (מרק שעועית, פשטידה, גניק ואש-כוליות), קם סעדיה (מנהיג המופיסים) שושני וצייר בכמה משפטים בשיש את מצב המקצוע ששמו תרבות. הנוכחים שמ' זה שכבר סימו את הארוחה - לולא כן היה נאום קצר זה נוטל מהם כל תיאבון. מבלי להרים את קולו גילה סעדיה שושני, כי בעוד חודש ימים לא ימצא בארץ אף גליון אחד של נייר. כל המקצוע של האות המודפסת (דפוס, הוצאת ספרים, עיתונים וכתביעת), המעסיק יותר מפר' נסים מאשר כל המנגנון העצום של ממשלת ישראל, עומד לפני כליון גמור.

הסיבה העיקרית: ישראל היא המדינה הד-מוקרטית היחידה בעולם, שבה הוכרו רש-מית על מקצוע התרבות, בלתי-חינוכי. בשעה שנמצא הנייר בשוקי העולם בשפע ובזול, סברה הממשלה להקציב מטבע ורה. פתאום קפצו מחירי הנייר (הגורם הראשון: אחרי נצחון מאו צ'ה-טונג בסין החלה הרפוב-

מרפס סעדיה שושני הנורט: מאו צ'ה-טונג

ליקה העממית החדשה לרכוש כמויות עצו-מות של נייר לצרכי תעמולה פנימית.

סיבה שניה: הפקידות האחראית טיפ-לה בכל הענין כלאחר יד ובזבזה כספים לרוב מתוך חוסר-גיוון וחוסר-כשרון (נייר משובח לעתונים מצוירים הוקצב לעתונים יומיים, הוקוקים לנייר זול יותר בהרבה). אותם פקידים נכנעו ללחץ המפלגות, וזר-קו גליונות בלתי ספורים לתוך סלי-האשפה של מלחמת הבחירות, מבלי להתחשב בצר-כיה של הספרות והעתונות

אולם יודע-דבר רטנו שהסיבה הא-מתית, הסמויה מן העין, היא אישית: יחסו של ראש הממשלה, שהיה עסוק אותה שעה בקניית ספרים קלאסיים באוקספורד, הפך לאיבה גוברת והולכת. ככל מנהיג אוטוקרטי, פחתה נכונותו לקרוא דברי-ביקורת והגיעה לקודת האפס.

התוצאות אינן רק כלכליות - חורבנו של מקצוע, שמחזורו מגיע ל-9 מיליון לירה לשנה (מהם רק 800,000 ל"י ניר), מערב לחורבן חברי זה מסתמן ראשית חורבנה של התרבות הישראלית בכללה: ספרים חד-שים של סופרים צעירים אינם זוכים עוד להוצאה. העתונות סוגרת את שעריה בפני כחות חדשים.

אחרי מלחמת-העצמאות החלה התרבות להיות, זו הפעם הראשונה, מקצוע מכניס בארץ ומספר "בסטסלרים" הכניסו סוכמים ניכרים למחבריהם. לדברי שושני: בקרוב יצטרכו תריסר תלמידים ללמוד מתוך ספר-לימוד אחד.

גשם של מקררים

לפני שנה בערך, על השטח השומם מאחורי ואדי מוסררה בתל-אביב, הופיע עמוד עם כתובת: "אמקור, חברה לתע-

שיית מקררים חשמליים בע"מ". לאחר שנה הופיעו במפעל הגמור שני מהנדסים, מטובי "פילקו איטונשונל קורפ", פריקנס וולג בדקו את המקרר החשמלי הראשון, שזב את סרט הייצור ואמרו: "אויקו". חבבת "פילקו" בארה"ב, שהעניקה בשמה את הזכויות לייצור מקררים בארץ, הביעה בזה את הסכמתה להוצאת המוצרים לשוק.

500 מקררים חשמליים לחודש מייצרת חבבת "אמקור". לעת עתה מגיעים המקררים למקבלי מתנות מארה"ב בלבד, אולם, כפי שבסביבות מנהלי החברה, לא רחוק היום, שבו יופיע מקרר חשמלי בכל בית במחיר עממי (150 ל"י כולל מס מותרות).

סוכני "פילקו" בארץ, חבבת "אמפא", קיבלו את הזכויות להרכבת המקררים הצע-ר. ק. הקואופרטיב ההסתדרותי "הארגו" הבי-מיד את ההסתדרות, כשנמצא יצחק שלום, יהודי אמריקאי עשיר, שמימן את ההוצאות במטבע קשה (10 א שמתחם בכמה מפעלים חשובים אחרים בארץ). במפעל הושקעו כ-200,000 ל"י והוא עולה בשכולו על כל מה שקיים כיום במזרח התיכון.

לשיחוק התוצרת אין דאגה. בעלי החב-רה משפטיים את ידיהם בסיוק, אבל גם שר האוצר מבסוט: 157½ דולר במטבע זר מקבלת הממשלה מכל מקרר, וההזמנות הן אלפים.

אולם חבבת "אמקור" אינה מונופוליס-טית בארץ (אם כי ההסתדרות העובדים חת-רה להשיג זאת בכל האמצעים...). חבבת "קסטנובים" מרכיבה בחיפה מקררים חד-מליים, ובקרוב עומד להיפתח מפעל גדול משיניהם - חבבת "קרוסלי" בארה"ב העניקה זכויות לראשית, מרכז ההשקעות כבר אישר את המפעל (66½% לייצוא ו-33½% לצרכי הארץ), אולי באמת לא רחוק היום, שמובילי הקרח ירימו קול נגד קיפוח פרנסתם.

אשכ

הנער נשאר בחרות

כשדן השופט את הנער בן ה-13 להי-יות כלוא במשך שנתיים במוסד של עבר-יינים צעירים, בעוזן גניבת כמה יונקים, החלה פרשה המטילה אור קודר על הפשע הציבורי הגדול ביותר במדינה: היחס ל-צעריינים צעירים.

הנער נשלח למוסד בהר-טוב. כעבור זמן מה נתברר, שהוא נוהג לברוח לצי-תים קרובות בלילות, לחזור לביתו ואף לבצע פשעים גוספים. לפי המלצת מנהל המוסד הוציא שופט-הנוער רייפן פקודה, להעביר את הנער למוסד רחוק יותר מי-ביתו: "כפר העבודה" בתל-מונד שהוא מוסד פתוח (כלומר, אין שמירה במקום, אך נער הנמלט מתוכו נתפס ומוחזר על-ידי המשטרה).

המשטרה העמיסה את הנער על מכו-נית והביאה אותו למוסד. אלא שכאן חיכתה להם אפתעה: מנהל המוסד קרא את פקודת-השופט וסרב לקבל את הנער. השוטרים נאלצו לחזור כלעומת שבאו, כשבידם הודעה רשמית של מנהל המוסד, שאינו יכול להיות אחראי לנער זה.

המשטרה היתה אובדת עצות. בארץ אין מוסד סגור לנערים עבריינים. הנער נשאר, איפוא, כלוא במרתפה של אחת מתחנות המשטרה, ובנייתים דפקו השוט-רים על שעריהם של כל המוסדות בארץ והתחננו, כי יימצא מישהו שיסח את ה-נער מידיהם.

לבסוף נפתרה בעיתו של הנער: ד"ר צבי ברג, מנהל המוסד "מסילה", במושבה הגרמנית בירושלים, הסכים לקבלו. אולם שערוריית הטיפול בעבריינים הצעירים (המסור בידי משרד הסעד) לא חוסלה. מדינת ישראל ממשיכה לקמץ כמה אלפי לירות, ומגדלת בינתיים שכבה של פוש-עים צעירים מועדים שיעלו לה, בבוא העת, מאות אלפים.

צלצול ארוך ועצוב

בבוקר אחד צלצלו בדלת של דירת ראש עיריית תל אביב, מר ישראל רוקח, הגר בשדרות רוטשילד. פתחו אנשי הבית את הדלת, והנה עומד על הסף איש כבן ששים. "אני יוסף בטיטו", אמר, "רצוני לדבר עם ראש העיר". הוא, זמר רוקח לא היה באותו יום בתל אביב, הסבירו לו איש, כי היה עליו לבוא בפעם אחרת ומוטב,

אגב, שיחפש את ראש העיר במשרדו אשר ברחוב ביאליק. "לא", אמר בטיטו, "כאן אשב ואחכה לו". אמרו לו לעזוב את המקום ובטיטו נכנע ללחץ. "סוף סוף אינני יכול לפלוש לדירה זוה", אמר. או-לם לאחר שעזב את הדירה החליט, כי נשאר עוד משהו לעשות. החל לצלצל בי-פעמון. יתכן מאד שבטיטו ביקש אמנם להכנס שנית לדירה, כדי למסור משהו חשוב לגברת הראשונה של העיר, אך הדלת לא נפתחה. ואז החליט בטיטו לערוך קונצרט פעמונים. הוא בחר לו כל מיני ריתמוסים, האריך צלצול אחד וקיצר את השני, צלצל בזה אחר זה צלצולים ארוכים ומזעזעים, ושוב החליטים בטרילרים קצרים ומעצבנים.

אסתר רוקח ויוסף בטיטו התוצאה: קונצרט

ומדי פעם-בפעם ערך הפסקה, כדי לחזור ולהשמיע צלצול ארוך ועצוב...

אסתר רוקח, אשת ראש העירייה, הבי-ליגה שעה ארוכה, אך מקץ חצי שעה לא עמדו עצביה במבחן. הרימה את שפופרת הטלפון וביקשה עזרה. באו המקום שוטרים ועצרו את האיש. הואיל והחוק דואג לכל מיני עבירות ואף מדייק בנוסחאותיו, הוא-שם יוסף בטיטו בצלצול פעמון הדלת "כדי להרגיז את הגברת אסתר רוקח" (מר רוקח, כאמור, לא היה בבית).

לא היה זה הקונפליקט הראשון של יוסף בטיטו עם המשטרה. בעצם, יש לו, ליהודי בן ה-63 הזה, קונפליקט עם הגורל. פרשת הקיוסקים ההרוסים של יוסף בטיטו, מוכר הפלפל ברחוב אחד העם, פגעה ו-הרסה את פרנסתו. אין איפוא פלא, כי היה לבטיטו על מה לשוחח עם ראש העירייה.

למחרת האינצידנט הובא בטיטו לבית המשפט השלום בתל אביב. העד הראשי בתביעה הפלילית נגדו היתה, כמובן, אשת

ראש העיר. אולם אסתר רוקח לא הופיעה למשפט. התקשרו אנשי המשטרה עם בית ראש העיר, ואז אמרה להם הגברת הרא-שונה של העיר, כי מצדה היא אין מניעה שבטיטו ילך הביתה, וכי אין לה ענין ו-רצון להופיע במשפט נגד אורח מסכן, שהגורל התאכזר אליו. זמנה, בעצם, הגורל האכזרי של יוסף בטיטו פקחיו של מר ישראל רוקח, שהרסו את הקיוסק של בטיטו ("העולם הזה" 679) משום שהוא, הזקן, לא שמר על חוקים מסוי-ימים בהתאם לחוקי עזר של העיריות (סעיף זה וזה, פסקה זו וזו...).

התיק ה-16

עוד לפני עשר שנים היה כמלך בקרב אנשי מעמדו. גבה-קומה, בעל ארשת פנים אצילה, היה דוד פפשוילי נראה כאחד היודים את דרכו, שומר על מדותיו וגאה במקצועו. מקצועו היה מביאו לעתים קר-בות מדי אל ספסל הנאשמים. לא פחות מששים פעם גידון פפשוילי, מאז החל הקונפליקט הגדול שלו עם החוק. בסך הכל בילה קרוב ל-18 שנות חייו (מתוך 55 שאלאו לו השנה) בבתי סוהר.

העבירות שהביאוהו לשם היו שונות, רבות ומשונות: מהתפרצות ומכירת סחור-רות גנובות, סחר בשמים משכרים, ועד לשיטטות בנסיבות חשודות... ואולם הוא היה תמיד פטריוט, אדם לאומי המכבד את בית הדין בארץ, באשר יהודים יוש-בים בו כשופטים. משהיו מביאים אותו לדיון היה מכריז מיד, כי יש לו כל הכבוד בפני המלכות, אלא אם כן הובא בפני שופט בריטי, אך הואיל והוא הובא בפני שופטים לא יהודים פעמים מספר, היו לו הזדמנויות רבות להביע את השקפתו: הלאומיות. פעם אחת, בפני שופט השלום קנטורוביץ (כיום השופט המחוזי קנת) אמר: "הריני משתחזה בפני בית דין צדק של מלכות ישראל". והשופט השיב לו: "בית דין צדק של המלכות שולח אותך ללשכה חדשים לבית הסוהר".

ושם, מאחורי החומה, דאג פפשוילי לשמו הטוב. ואמנם היה לו שם טוב. יען כי שם, בבית הסוהר, אין מביטים על אדם בעין רעה כאשר הגו אסיר. כל האנשים שם הם בני אותו מעמד. ופפשוילי, שהיה שם כבן בית, היה כעין שופט והכל כיב-דוהו. ברוב המקרים יצא בדיוק בשליש זמן לפני תאריך פסק הדין, תודות להתי-נהגות המופתית.

5 גרם אופיום. עד אשר אירע הדבר הגדול בחייו. עם קום מדינת ישראל נדר פפשוילי נדר: לא אעבור עוד על החוק, חזרתו בתשובה. וכך היה. ומאו 1948 לא נעצר, לא הובא לדיון, לא נשפט, ולא נשלח לבית הסוהר במשך קרוב לשלוש שנים. וחזרה בתשובה זו גרמה שרוה ו- (המשך "במדינה" - עמוד 10)

זהה את עצמו:

תמונה זו צולמה ביום השישי 15.12.50, קורא שיוחה את עצמו ויפנה ראשון למערכת יזכה בפרס של 2 ל"י.

בשבעת שעבר היה מרוץ בין שתי גמנסיות: הפרס חולק שוה בשוה בין יהודה גארה, מביה"ס התיכוני למסחר, ובך-ציון באיער, גמנסיה "הרצליה", שניהם חובבי ספורט האופנוע, שהקרימו לבוא למערכת לפני התחלת הלימודים.